

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE „Alexandru Ioan Cuza”**

STĂNCIONI ADRIAN BOGDAN

**TEZĂ DE DOCTORAT
REPERELE ACTUALE ȘI PROVOCĂRILE VIITOARE ALE
ASIGURĂRII SERVICIILOR DE SECURITATE PRIVAT ÎN
CONTEXTUL PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT ÎN
DOMENIUL SECURITĂȚII**

REZUMAT

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
PROF.UNIV.DR.**

ROBERT MORAR

Teză elaborată în vederea obținerii titlului de DOCTOR
în “Ordine publică și siguranță națională”

BUCUREȘTI 2019

CUPRINS

CUPRINS	2
LIST DE ABREVIERI	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
INTRODUCERE	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
STADIUL ACTUAL AL CUNOA TERII TEMEI DE CERCETARE	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
CAPITOLUL I	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
ASPECTE PRELIMINARE PRIVIND SECURITATEA, TENDIN ELE I	
PERSPECTIVELE MEDIULUI DE SECURITATE	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.1. Conceptul general de securitate	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.2. Dimensiunile principale ale securit ii	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.3. Riscurile i amenin rile generale la adresa securit ii publice	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
1.4. Riscurile i amenin rile la adresa securit ii private	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
CAPITOLUL II	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
ORGANIZAREA I FUNC IONAREA SERVICIILOR DE SECURITATE PRIVAT	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.1. Locul i rolul serviciilor de securitate privat în actualul mediu de securitate	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.2. Reglementarea domeniului securit ii private .	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.3. Principalele categorii de servicii i sectoare de securitate privat	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.4. Managementul societ ilor de securitate private	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.5. Etica în activitatea serviciilor private de securitate	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
2.6. Studiu de caz – locul i rolul securit ii private în domeniul bancar .	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
CAPITOLUL III	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
COMPLEMENTARITATEA SECTORULUI PUBLIC I PRIVAT ÎN MATERIA	
ASIGUR RII SECURIT II	16
3.1. Activitatea poli iei în domeniul securit ii private	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
3.2. Necesitatea cooper rii interinstitu ionale în domeniul asigur rii securit ii	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
3.3. Formele de realizare a parteneriatului public-privat în materia securit ii	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
CAPITOLUL IV	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
STUDIUL EMPIRIC PRIVIND LOCUL I ROLUL SERVICIILOR DE SECURITATE PRIVAT ÎN CONTEXTUL ASIGUR RII SECURIT II	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
4.1. Obiectivele studiului	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
4.2. Ipotezele studiului	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
4.3. Lotul de subiec i	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
4.4. Metode i tehnici utilizate	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
4.5. Analiza i interpretarea rezultatelor	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
CAPITOLUL V	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
CONCLUZII FINALE I PROPUNERI	Eroare! Marcaj în document nedefinit.

5.1. Concluzii finale	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
5.2. Propuneri și recomandări	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
ANEX (CHESTIONAR DE OPINIE)	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
BIBLIOGRAFIE	22
Acte normative	22

LIST DE ABREVIERI

ASIS	Asociația Americană pentru Securitate Industrială
CCTV	Sistem de supraveghere video
CoESS	Confederația Europeană a Serviciilor de Securitate
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
JAI	Justiție și Afaceri Interne
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PSS	Patronatul Societăților de Securitate
SES	Strategia europeană de securitate
SSI	Strategia de securitate internă
UE	Uniunea Europeană
UNODC	Biroul Națiunilor Unite privind Drogurile și Criminalitatea

I - INTRODUCERE ÎN INVESTIGAREA ȘTIINȚIFICĂ

Securitatea pare să fi devenit una dintre dimensiunile vieții individuale și colective la care persoanele nu intenționează să renunțe, fiind percepută ca un drept cu o valoare socială ridicată care se referă la un ansamblu de nevoi articulate, a căror satisfacție este esențială pentru calitatea vieții.

La nivelul Uniunii Europene (UE), securitatea internă a unui stat membru constituie în esență baza securității interne a tuturor statelor membre. Pornind de la acest principiu de bază al responsabilității asigurării securității, s-a dezvoltat ipoteza conform căreia fragmentarea securității poate conduce la vulnerabilizarea statelor în fața riscurilor și amenințărilor, fiind necesară o uniune a securității autentice.

În același timp însă, noile provocări în materie de securitate au condus la apariția și dezvoltarea unei noi paradigme în domeniu, respectiv **conceptul de securitate privată**, menită să contribuie la consolidarea gradului de securitate, de siguranță. Interesul comun pentru asigurarea unui plus de securitate în plan socio-economic a învederat necesară identificarea părghiilor și mecanismelor de cooperare inter-agenții în domeniu, inclusiv în baza parteneriatului public-privat.

Realizarea dualismului public-privat în materia securității presupune, pe baza stării reale de fapt, ca interesele statului să fie protejate cu mecanisme de securizare publice, iar interesele private să fie protejate cu mecanisme de securizare proprii. Totuși, această abordare stă la baza unei repartizări diferențiate

a sarcinilor din sfera securității, fiind necesar o nou paradigă care să susțină și să dezvolte parteneriatul public-privat.

Asigurarea ordinii și securității constituie în principal apanajul statului, această atribuție fiind în sarcina instituțiilor specializate la nivel național, dar și pe baza cooperării și colaborării acestora cu alte instituții și autorități în direcția prevenirii și combaterii riscurilor și amenințărilor la adresa securității. În pofida existenței unor instituții și autorități specializate ale statului menite să asigure ordinea și siguranța publică, cazuistica practică din actualul mediu de securitate a demonstrat imposibilitatea obținerii unor rezultate eficiente fără sprijinul societății civile în general, și al organizațiilor și asociațiilor din domeniul privat în special. În acest context, în ultimii ani au fost puse bazele parteneriatului public-privat în materia securității în majoritatea statelor, menite să contribuie la consolidarea gradului de siguranță a persoanelor și a bunurilor, precum și a societății în ansamblul său.

Percepția anterioară atât a specialiștilor în domeniul securității, dar și a societății civile asupra securității private (domeniu în care ar fi implicate cu predilecție persoane cu un grad scăzut de pregătire profesională) s-a modificat în timp, fiind înlocuită de imaginea unor persoane specializate în diferite domenii ale securității – fizice, informaționale, industriale, cibernetice etc. și care aduc plusvaloare segmentului securității. În prezent, la nivel internațional, securitatea privată este o afacere de mare dimensiuni, care a progresat an de an. Diversitatea funcțiilor îndeplinite de personalul securității private și aria largă de proceduri, tehnologii și echipamente de securitate dezvoltate în ultimele decenii oferă cadrul necesar pentru mai multă securitate, mai mult ca oricând. În prezent, pe piața de securitate sunt activi o serie de actori care oferă soluții de securitate companiilor, instituțiilor publice, precum și cetățenilor persoane fizice.

Punerea în aplicare a unor măsuri eficiente de securitate privată, alături de desfășurarea în deplină legalitate a activităților de asigurare a securității, au o contribuție esențială în privința prevenirii criminalității îndreptate împotriva

persoanelor și a patrimoniului, cunoscut sub sintagma de “**prevenire situațional**”. Principalele priorități ale societăților din sfera securității private se referă la prevenirea faptelor antisociale și a producerii pagubelor materiale, protecția persoanelor și controlul accesului în diferite spații și perimetre.

De aceea securitatea privată trebuie să constituie, alături de securitatea publică, o componentă a sistemului integrat de asigurare și consolidare a ordinii și securității. Măsurile puse în aplicare în cadrul acestui sistem sunt menite să conducă la creșterea gradului de siguranță resimțit de fiecare cetățean în parte, de colectivități și de stat, în ansamblul său.

Necesitatea prezentei cercetărilor doctorale rezultă din caracterul său actual, pe baza diagnozei mediului actual de securitate și a nevoii de identificare a unor metode și mijloace complementare sistemului public de asigurare și consolidare a securității.

Securitatea privată trebuie să constituie, alături de securitatea publică, o componentă a sistemului integrat de asigurare și consolidare a ordinii și securității. Măsurile puse în aplicare în cadrul acestui sistem sunt menite să conducă la creșterea gradului de siguranță resimțit de fiecare cetățean în parte, de colectivități și de stat, în ansamblul său.

Una dintre provocările actuale în domeniul securității este reprezentată de definirea și delimitarea rolului securității private în cadrul mai larg al securității interne a UE¹. Industria de securitate privată poate îndeplini un rol important ca partener al agențiilor publice pentru asigurarea securității, iar întrebarea nu este dacă trebuie să recunoaștem rolul ei, ci cum să o facem cel mai eficient. Situația actuală reflectă faptul că majoritatea pilonilor Strategiei de securitate internă a UE

¹ Strategia de securitate internă a UE a contribuit pe parcursul punerii sale în aplicare la consolidarea securității cetățenilor europeni, dezideratul fiind crearea unei Europe deschise și sigure. În acest context, industria serviciilor private de securitate a contribuit substanțial în ultimii ani la îndeplinirea unora dintre obiectivele Strategiei de securitate internă a UE, în special în ceea ce privește asigurarea securității și prevenirea criminalității.

ignor în prezent c industria de securitate privat face parte din securitatea global i a UE, de mul i ani, cu o vast experien acumulat în întreaga Europ .

Pornind de la ipoteza general de lucru (*reperele actuale i provoc rile viitoare ale asigur rii serviciilor de securitate privat în contextul parteneriatului public-privat în domeniul securit ii*), **principalul scop al derul rii prezentei cercet ri a fost reprezentat de analiza modului în care serviciile de securitate privat pot contribui la consolidarea gradului general de securitate i identificarea celor mai optime modalit i de dezvoltare a parteneriatului public-privat în domeniul securit ii.**

Obiectivele specifice ale tezei sunt urm toarele:

- Cunoa terea aspectelor generale privind mediul actual de securitate, riscurile i amenin rile la adresa securit ii i principalele dimensiuni ale securit ii ;
- Analiza modului de organizare i func ionare a serviciilor de securitate privat , precum i analiza managementului activit ilor în materie;
- Analiza complementarit ii raportului public-privat în materia asigur rii securit ii, cunoa terea i dezvoltarea mijloacelor de realizare a parteneriatului public-privat în domeniul securit ii ;
- Înregistrarea opiniei/percep iei speciali tilor cu privire la locul i rolul actual al serviciilor de securitate privat .

În opinia noastr , prezenta cercetare tiin ific este una **deosebit de actual i necesar în context european i interna ional**, fiind focalizat pe analiza locului i rolului serviciilor de securitate privat în contextul parteneriatului public-privat în domeniul securit ii.

Metodologia de cercetare parcurs în perioada studiului tiin ific a combinat atât **studiul bibliografic (analiza documentar) cât i cercetarea pe teren (studiul empiric)**, având drept scop culegerea datelor i informa iilor oferite de speciali tii în domeniul securit ii private.

Metodele i tehnicile de cercetare utilizate pe parcursul tezei au constat în:

a) **Analiza documentar** . Pe parcursul analizei documentare am procedat la studierea și analizarea surselor deschise de informații, a monografiilor și studiilor de specialitate în domeniu, a documentelor de politici publice și altor resurse documentare (rapoarte, statistici, cercetări, articole etc) ;

b) **Analiza comparativ** a sistemelor existente în acest domeniu, a legislației internaționale, europene și naționale, precum și a cadrului deontologic și a standardelor profesionale în materia asigurării serviciilor de securitate privat ;

c) **Realizarea unei cercetări empirice în rândul specialiștilor** cu privire la locul și rolul serviciilor de securitate privat în contextul parteneriatului public-privat în domeniul securității;

d) **Studiul de caz** .

Sperăm că acest demers științific va aduce o contribuție semnificativă la deslușirea „necunoscutelor” în materia securității private, oferind totodată premisele dezvoltării parteneriatului public-privat în domeniul securității.

II - STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII TEMEI DE CERCETARE

Una dintre principalele probleme ce necesită a fi clarificate de la debutul cercetării o reprezintă **cunoașterea stadiului actual al problemei**, a modului în care tema a fost analizată până în prezent în diferite lucrări de specialitate, a modului de reglementare, dar și definirea elementelor conceptuale-cheie ale cercetării.

Asigurarea mersurilor de ordine și siguranță se află în centrul preocupărilor autorităților statului, având în vedere provocările, riscurile și amenințările la adresa securității. În paralel însă, ultimele decenii au evidențiat dezvoltarea unui segment privat al securității, menit să asigure protecția persoanelor, precum și paza bunurilor și valorilor (și în unele situații chiar ordinea și siguranța – cazul

competițiilor sportive), segment care a ajuns să depășească statistic personalul forțelor publice de securitate.

Conform unui articol publicat în celebrul cotidian britanic *The Guardian* în anul 2017², cel puțin jumătate din populația de pe glob trăiește în state în care sunt mai mulți agenți de securitate privată decât polițiști. În peste 40 de țări (inclusiv SUA, China, Canada, Australia, Marea Britanie și România)³, numărul agenților de securitate privată depășește numărul polițiștilor.

Deși a apărut de mult timp odată cu evoluția socială precum și a formelor de proprietate, fiind identificate diferite modalități de organizare și asigurare a securității de către persoane și actori non-statali, industria securității private s-a dezvoltat în majoritatea statelor după anul 1990, devenind într-un timp relativ scurt, un sector de activitate destul de complex. Creșterea cererii serviciilor de securitate privată s-a înregistrat în majoritatea țărilor, în strâns legătură cu interesul asigurării propriei securități. Biroul Națiunilor Unite privind Drogurile și Criminalitatea (UNODC)⁴ indică faptul că mai multe state au înregistrat un număr tot mai mare de agenți de securitate privată de-a lungul anilor, de exemplu în Franța, s-a constatat o creștere a industriei de la 100.000 de angajați în anul 1982 la 160.000 în anul 2010; în Japonia s-a înregistrat o creștere de la 70.000 de agenți de securitate în anul 1975 la 460.000 în anul 2003, în timp ce în Africa de Sud a fost înregistrat o creștere a industriei securității private de la 115.000 de angajați în anul 1997 la 390.000 de angajați în anul 2010.

În fostele state comuniste, această „privatizare” a securității a apărut ca o consecință semnificativă a reformei sectorului de securitate, care a presupus atât

² <https://www.theguardian.com/inequality/2017/may/12/industry-of-inequality-why-world-is-obsessed-with-private-security>

³ Statisticile evidențiază faptul că numărul agenților de securitate privată depășește numărul polițiștilor și în alte state precum India, Rusia, Germania, Africa de Sud, Columbia, Polonia, Grecia sau Republica Cehă. La polul opus se situează state în care numărul polițiștilor este mai mare decât cel al agenților de securitate privată, respectiv în Franța, Turcia, Italia, Spania, Olanda, Maroc, Belgia, Portugalia, Austria, Slovacia, Norvegia sau Republica Moldova.

⁴ UNODC, *Civilian private security services: their role, oversight and contribution to crime prevention and community safety*, United Nations, 2011.

restructurarea instituțiilor statului, cât și reorganizarea conceptului de securitate națională.

Evoluția ultimilor ani a condus la constatarea transformării securității într-un produs de consum și la dezvoltarea unei adevărate industrii în domeniul securității private, în toate segmentele sale, și în special în zona securității fizice și informaționale.

Totuși, în pofida expansiunii securității private și a creșterii importanței socio-economice a acestui domeniu, au fost publicate puține cercetări sau studii empirice referitoare la practica securității private, fiind un subiect insuficient analizat. Acest aspect a constituit și unul dintre obstacolele întâmpinate pe parcursul analizei documentare a tezei de doctorat.

Subliniem faptul că prezenta temă supusă cercetării este unul dintre primele studii științifice de nivel doctoral la nivel național, cercetarea documentară efectuată la momentul inițierii și pe parcursul derulării proiectului evidențind o penurie de informații în materie, care să reflecte și să abordeze în mod integrat domeniul serviciilor de securitate privată. În acest sector, au existat unele inițiative de dezvoltare a domeniului din partea responsabililor și managerilor de securitate, a asociațiilor profesionale în materie, dar și din necesitatea asigurării nevoilor de formare profesională a practicienilor în domeniul securității private.

Mult timp ignorat, uneori chiar desconsiderat sau subapreciat de anumiți reprezentanți ai sistemului de securitate publică, securitatea privată a cunoscut un avânt considerabil în ultimii ani. În prezent, este incontestabil că **securitatea privată este un furnizor important de securitate**⁵. Expansiunea cunoscută de serviciile de securitate privată în ultimii ani se caracterizează inclusiv printr-o creștere a cifrei de afaceri, diversificarea activităților și multiplicarea actorilor implicați – pe segmentul pază și protecție, asigurării ordinii și siguranței,

⁵ Xavier, L., *Sécurité publique, sécurité privée... partenariat ou conflit ?* Cahiers de la sécurité et de la justice n°19, mars 2012.

transportului de valori monetare, tehnologiei de securitate, consultanței de securitate, analizei de risc etc.

În pofida faptului că securitatea se aplică unei diversități largi de domenii – muncă, sănătate, educație, economie, transporturi, securitatea privată se aplică doar în zona/sfera privată, adică opusul sectorului public. Securitatea privată nu este, în mod normal, preocupată de supravegherea spațiilor publice, ci își îndreaptă atenția în principal către protecția proprietății private, nefiind însă exclus total ipoteza implicării companiilor de securitate privată în paza și protecția instituțiilor publice.

Una dintre distincțiile clare ce se realizează între securitatea publică și securitatea privată este reprezentată de sursa de finanțare, respectiv instrumentele din sfera securității publice sunt realizate, asigurate și finanțate din fonduri publice, în timp ce activitățile de securitate privată se asigură din fonduri private, ale beneficiarilor și surilor și serviciilor de securitate. Această distincție poate determina însă uneori apariția anumitor obstacole sau blocaje în cooperarea pe bază de parteneriat, interesul fiind asigurarea și consolidarea gradului de securitate perceput și resimțit de către beneficiari, indiferent de sursa de finanțare a activităților ce stau la baza asigurării securității.

În sens larg, **securitatea privată constă în ansamblul de activități, servicii, măsuri și dispozitive destinate protejării bunurilor, informațiilor și persoanelor și care sunt oferite și asigurate în cadrul sectorului privat.**

În strâns legătură cu cele de mai sus, unii autori apreciau că securitatea privată corespunde ansamblului de activități sau măsuri privind protecția persoanelor, bunurilor și a informațiilor, furnizate în cadrul unei piețe competitive, orientată către profit. Această definiție include agenții de securitate, detectivii particulari, transportatorii de valori, industria alarmelor și camerelor de supraveghere, dezvoltarea de softuri de protecție a datelor, gărzile de corp etc.

Securitatea privată a fost definită ca o „**industrie orientată către profit care asigură personal, echipament și proceduri de prevenire a pierderilor cauzate de erorile umane, urgențe, dezastre și acțiuni penale**”⁶.

În cuprinsul textului **Rezoluției Parlamentului European din 4 iulie 2017 referitoare la societățile de securitate private** sunt oferite următoarele definiții incidente domeniului⁷: *“o societate de securitate privată poate fi definită ca o entitate corporativă, care oferă pe o bază compensatorie servicii militare și/sau de securitate prestate de către persoane fizice și/sau entități juridice”, “serviciile de securitate pot fi definite ca pază armată sau protecție a instalațiilor, clădirilor, bunurilor și persoanelor, orice tip de transfer de cunoștințe cu aplicații în materie de securitate și poliție, dezvoltarea și punerea în aplicare a măsurilor de securitate a informației și alte activități conexe”.*

Din aceste definiții, identificăm **natura serviciilor** ce pot fi asigurate de către **societățile de securitate privată** – respectiv servicii militare și/sau de securitate, precum și domeniile principale ale securității private – securitatea fizică, tehnologiile de securitate și securitatea informațiilor.

Odată cu trecerea timpului, la nivelul statelor s-a produs o schimbare de paradigmă în sensul **delegării anumitor atribuții de securitate în spațiile publice dinspre instituțiile statului către serviciile de securitate privată**.

Un exemplu în acest sens îl reprezintă preluarea de către societățile specializate de pază și protecție a sarcinilor de la dispozitivele de jandarmi, pe segmentul asigurării ordinii și siguranței în incinta arenelor sportive.

Toate definițiile date securității private grupează un spectru larg de servicii, activități și funcții ce intră în categoria securității private, precum pază, supraveghere, patrulare, investigații, consiliere, instalarea, întreținerea și gestionarea sistemelor de alarmă și supraveghere, intervenția în caz de alarmă, transportul de valori monetare etc. Plecând de la aceste categorii de servicii,

⁶ Hess, K.M., *Introduction to Private Security*, Cengage Learning, 2008, p. 3.

⁷ [http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2017/TA_2017_07S_\(PARL_EM\)\(part%20III\)_RO.pdf](http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2017/TA_2017_07S_(PARL_EM)(part%20III)_RO.pdf)

activități și funcții ce pot fi îndeplinite de către sectorul securității private, apreciem că **în prezent este foarte dificil să definești securitatea privată, și mai exact „unde începe și unde se termină aceasta”**.

O primă constatare este cea conform căreia *industria securității private nu constituie un grup omogen și bine definit, fiind mai degrabă o asocieră de servicii, activități, companii ce diferă în funcție de structură, organizare, obiective, metode și instrumente de lucru*. Lipsa de omogenitate rezultă din lacunele de reglementare în domeniul securității private, ceea ce a condus la discuții și dezbateri privind nevoia de autoreglementare.

La nivel mondial, cifra de afaceri din domeniul securității poate fi estimată la aproximativ 650 miliarde de EURO, dintre care 350 miliarde de EURO pentru partea industrială (produsele de securitate și securitate cibernetică) și 200-300 miliarde EURO pentru serviciile private. Exemplificând, în Franța, piața securității reprezintă 60 miliarde de EURO prin implicarea unui milion de angajați, împărțiți între sectorul public și privat. Statul a delegat personalului din zona securității private activități precum securitatea și controlul accesului în locurile publice și sediile instituțiilor publice, muzee, ministere, ambasade, coli etc. În anumite condiții, patrurile de agenți de securitate privată lucrează în colaborare cu poliția. De asemenea, securitatea cibernetică este un domeniu important al securității private, conform unor studii 60% dintre infrastructurile sensibile fiind administrate în Franța de către firmele de securitate privată. Securitatea transporturilor este un alt domeniu solicitat serviciilor de securitate privată, inclusiv în zona aeroportuară.

În ianuarie 2004, **Comisia Europeană a publicat un proiect de directivă în vederea creării unei piețe interne a serviciilor de securitate, care nu s-a materializat, în prezent neexistând la nivelul UE norme minime în domeniul securității private**. În majoritatea statelor europene, legislația în domeniul securității private a fost introdusă în anii 1990, excepțiile fiind reprezentate de

state precum Italia (legisla ie din 1931), Finlanda (legisla ie din 1944), Suedia (legisla ie din 1974) i Danemarca (legisla ie din 1986).

Parteneriatul public-privat în domeniul securit ii constituie o preocupare la nivel interna ional, dar i na ional, diferite segmente concrete ale sectorului securit ii cunoscând în ultimii ani un progres considerabil (unele dintre acestea fiind formele de realizare a parteneriatului public-privat în domeniul securit ii cibernetice). Necesitatea parteneriatului în domeniul securit ii rezult din amploarea riscurilor i amenin rilor de securitate i presupune conjugarea eforturilor institu iilor statului i a mediului privat în direc ia consolid rii gradului de securitate.

La nivelul UE, în iulie 2016, s-a consemnat primul acord de parteneriat public-privat în domeniul securit ii cibernetice, acesta având drept scop, printre altele, „*stimularea cooper rii în etapele ini iale ale procesului de cercetare i inovare i dezvoltarea unor solu ii de securitate cibernetice pentru diverse sectoare, cum ar fi energia, s n tatea, transporturile i finan ele*”⁸. În afara cadrului UE, cele mai eficiente parteneriate public-privat în domeniul securit ii private sunt implementate în SUA, inclusiv pe segmentul tehnologiei de securitate.

În prezent, la nivel na ional este în vigoare Ordonan a de urgen a a Guvernului nr. 39/2018 privind parteneriatul public-privat, menit a stimula investi iile private cu implicarea activ a statului, precum i dezvoltarea acces rii i implement rii proiectelor în sistem de parteneriat public-privat.

În termeni opera ionali, parteneriatul presupune cooperarea între parteneri.

Ideea pivot care trebuie s stea la baza parteneriatului public-privat în domeniul securit ii este c orice cet ean are dreptul la protec ie i siguran , indiferent de resursele alocate i de modul de finan are a m surilor de asigurare a securit ii.

⁸ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2321_ro.htm

III - CONINUTUL TEZEI

Teza cuprinde **cinci capitole**, ultimul capitol fiind destinat concluziilor finale și propunerilor identificate în urma cercetării realizate.

In primul capitol am prezentat **ASPECTE PRELIMINARE PRIVIND SECURITATEA, TENDINȚELE ȘI PERSPECTIVELE MEDIULUI DE SECURITATE**. In acest sens am dezvoltat **conceptul și dimensiunile securității**. In continuare au fost arătate **principalele surse de insecuritate, care sunt reprezentate de riscurile și amenințările la adresa securității publice**. S-au avut în vedere aici termeni precum: terorism, criminalitate organizată, amenințări hibride, etc.

Capitolul II, intitulat **ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIILOR DE SECURITATE PRIVAT** tratează pe larg locul și rolul serviciilor de securitate privată în actualul mediu de securitate și categoriile de servicii de securitate private.

În urma documentării efectuate pe parcursul studiilor doctorale la anumite unități/obiective care sunt beneficiari ai unor măsuri de securitate fizică, au fost prezentate (cu anonimizarea datelor privitoare la identificarea acestor societăți), principalele caracteristici ale măsurilor de securitate implementate, prin consultarea serviciilor specializate de pază, acestea fiind prevăzute în cuprinsul planurilor de pază. Cele 3 obiective/unități la care s-a efectuat documentarea sunt situate în municipiul București, respectiv o instituție publică și 2 societăți comerciale private. Adoptarea standardelor ocupaționale în domeniul securității private a condus la obținerea identității ocupațiilor, precum și la premisele profesionalizării personalului.

Un loc aparte îl are **managementul societăților private de securitate**. În prezent, la nivel național, sunt adoptate standarde ocupaționale pentru ocupații

precum manager de securitate, agent de securitate, ef tur servicii de securitate, ef obiectiv servicii de securitate, inspector de securitate, dispecer centru de alarm , proiectant sisteme de securitate, inginer sisteme de securitate, evaluator de risc la securitatea fizic etc. Pozi iile de top în domeniul securit ii private sunt speciali tii în prevenirea pierderilor, directorii/managerii de securitate. Profesiile de top în securitatea privat includ conducerea unei companii de securitate privat sau asigurarea securit ii în scop privat.

În privin a standardiz rii sistemului de management al societ ilor private de securitate, a fost dezvoltat **Standardul ISO 18788 Sistemul de gestionare pentru opera iunile de securitate privat** . Acest standard interna ional specific cerin ele i ofer orient ri pentru organiza iile care efectueaz sau contracteaz opera iuni de securitate. Scopul unui manager de securitate este s aplice politici de securitate coerente în întreaga organiza ie.

De asemenea , consider m c **Etica în activitatea serviciilor private de securitate** este foarte important . La fel ca i în cazul altor profesii, personalul din domeniul securit ii private trebuie s lucreze într-un cadru legal i etic. Este rolul managementului de a stabili cele mai înalte standarde pentru conducerea organiza iei i s constate c acele standarde sunt adoptate la nivelul întregii societ i de securitate privat . Chiar i în lipsa unei reglement ri la nivel na ional, managerii de securitate îi pot stabili propriile standarde de conduit în scopul consolid rii domeniului .

Elaborarea unui cod de etic /deontologie/conduit i aplicarea sa constituie etape esen iale în direc ia profesionaliz rii unei institu ii/organiza ii, constituind i un antidot puternic de combatere a comportamentului non-etic i a devian elor comportamentale.

In capitolul al III-lea am analizat COMPLEMENTARITATEA SECTORULUI PUBLIC I PRIVAT ÎN MATERIA ASIGUR RII SECURIT II . In acest context se înscrie **activitatea poliției in domeniul**

securității private, care se materializează atât prin acțiuni de autorizare, aprobare sau avizare, cât și prin acțiuni de îndrumare, verificare, control și sancționare în cazul constatării unor nereguli (ce privesc atât beneficiarii, cât și prestatorii serviciilor de securitate). **Necesitatea cooperării interinstituționale în domeniul asigurării securității** reprezintă o cerință a zilelor noastre, nevoia de securitate a fost resimțită din ce în ce mai acut, fiind sarcina agenților din domeniul securității să reacționeze, atât a celor din domeniul sectorului public (în vederea îndeplinirii obligației generale a statului de asigurare a ordinii și siguranței) cât și din domeniul privat (prin materializarea formelor de pază și protecție instituite prin lege).

Ultima problemă analizată a fost cea a **formelor de realizare a parteneriatului public privat în materia securității private**. Modelul de cooperare între stat și sectorul de securitate privat în prevenirea și combaterea amenințărilor moderne de securitate poate fi dezvoltat printr-o formă de parteneriat public-privat care să câștige din ce în ce mai mult importanță. Pentru dezvoltarea instrumentelor eficiente de prevenire a amenințărilor și pericolelor moderne în domeniul securității, contribuția esențială și acțiunea comună a acestor factori - sectorul privat, comunitatea, mediul de afaceri, organizațiile neguvernamentale, asociațiile profesionale și cetățenii - sunt cruciale. Au fost dezvoltate o serie de teorii privind această relație, dar și beneficiile și riscurile parteneriatului. De asemenea, s-au **prezentat modelele de cooperare și schimb de informații între poliție și firmele private de securitate**. Principalele **provocări din sfera parteneriatului public-privat în domeniul securității** sunt reprezentate de necesitatea consolidării schimbului de date și informații dintre forțele de ordine public și serviciile de securitate privată, instituționalizarea formelor/parteneriatelor de cooperare, implicarea personalului din zona securității private în activitățile concrete de prevenire a criminalității. În prezent, la nivel național, aceste activități și forme de cooperare se derulează

totu i în contextul unei rela ii de subordonare a serviciilor de securitate privat fa de for ele de ordine public , având în vedere c autoritatea de reglementare este poli ie, unele opera iuni fiind avizate, supervizate sau aprobate de c tre poli ie, care îndepline te i func ia de control .

Capitolul al IV-lea a fost dedicat unui **amplu studiu empiric privind locul i rolul serviciilor de securitate privat în contextul asigur rii securit ții** . Acesta a fost f cut dup rigorele cercet riilor sociologice i a fost prezentat pe larg în tez . În urma analizei si interpret rii acestuia s-au formulat unele concluzii importante vizând m surile care trebuie luate pentru a spori gradul de siguran ă . Multe dintre acestea se vor reg si în concluziile finale si în propunerile exprimate.

Ultimul capitol a fost dedicat **Concluziilor finale i propunerilor** .

În cadrul m surilor de asigurare a securit ii, ultimele decenii au eviden iat rolul activ atât al institu iilor publice, cât i al actorilor priva i din industria de securitate. **Rela ia dintre cele dou p r i – for ele publice de ordine i societ ile de securitate privat trebuie perceput în sensul parteneriatului, i nu ca o competi ie pe pia a securit ii**. Locul securit ii private este unul complementar securit ii publice, neputându-se substitui poli iei sau altor for e publice de securitate (datorit prerogativelor i competen elor conferite prin lege autorit ilor statului).

Dimensiunea i rolul securit ții private au crescut pe întreg mapamondul în ultimii ani. La ora actual , **securitatea privat poate reprezenta atât o alternativ viabil pentru protejarea siguran ei persoanelor i a bunurilor, cât i o resurs complementar în cadrul sistemului de asigurare a securit ii publice**.

Securitatea privat îndepline te, f r îndoial , un rol semnificativ, în prevenirea criminalit ii i consolidarea gradului de siguran a cet enilor i a corpora iilor. Prin urmare, , **institu iile publice cu competen e în domeniul**

asigurării ordinii și siguranței trebuie să implice în cadrul sistemului de securitate, sectorul serviciilor de securitate privat, pe baza parteneriatului public-privat.

Parteneriatele public-privat pot contribui în mod eficient la reducerea nivelului criminalității, fiind considerate în prezent o prioritate strategică la nivel european. Creșterea ratei criminalității, diversificarea modurilor de operare în comiterea infracțiunilor, apariția unor noi forme de criminalitate, necesită strategii proactive și bazate pe parteneriatul public-privat în gestionarea eficientă a riscurilor și amenințărilor la adresa securității.

Cercetarea efectuată a scos în evidență faptul că în prezent în domeniul securității private sunt implicați următorii actori – prestatorii de servicii (societățile specializate în domeniu), beneficiarii serviciilor și msurilor de securitate și autoritatea de reglementare și control – în țara noastră, poliția.

În vederea consolidării gradului de securitate în beneficiul cetățenilor/corporațiilor, este necesară dezvoltarea unei educații și a unei culturi de securitate în rândul beneficiarilor, care să conducă la conștientizarea riscurilor și amenințărilor la adresa securității, necesitatea luării unor măsuri de protecție în vederea prevenirii și limitării pierderilor.

Dezvoltarea sectorului securității private trebuie să se realizeze atât prin creșterea așteptărilor și exigențelor beneficiarilor msurilor de securitate, cât și prin eficientizarea resurselor alocate asigurării securității de către profesioniști – prin profesionalizarea resursei umane și utilizarea celor mai noi tehnologii de securitate.

În final s-au formulat o serie de propuneri, care au rezultat în urma documentării și a cercetării empirice efectuate.

În acest sens este necesară modificarea legislației în vederea eficientizării cooperării dintre poliție și societățile de securitate privat pe baza parteneriatului.

Tot în domeniul legislativ considerăm că este necesar **regândirea legislației securității patrimoniale** în concordanță cu realitățile vieții economice și sociale actuale, delimitându-se clar responsabilitățile și eliminând interferențele cu alte domenii de activitate ce au la bază o altă legislație privind competențele instituționale.

Studiul efectuat prin interogarea specialiștilor a evidențiat în categoria **propunerilor concrete de eficientizare pe latura legislativă a activităților în domeniul securității private** următoarele aspecte:

- ✓ **Modificarea cadrului legislativ privind analiza de risc la securitatea fizică**, în sensul exceptării de la obligația efectuării analizei de risc a unităților/obiectivelor care nu au nevoie decât de implementarea unor măsuri minime de securitate;
- ✓ **Condiționarea încheierii polițelor de asigurare de către asigurații de implementarea unor măsuri minime de protecție pe linia securității fizice**;
- ✓ **Modificarea cadrului normativ privind termenul de revizuire a măsurilor de securitate stabilite prin analiza de risc**, astfel încât acestea să nu se mai realizeze cel puțin o dată la 3 ani, ci pe baza unui audit al riscului;
- ✓ **Stabilirea unor cerințe precise și eficiente în domeniul securității cu responsabilizarea factorilor de decizie**;
- ✓ **Excluderea din serviciile de securitate a societăților implicate în fapte de evaziune fiscală**.

Propuneri pentru eficientizarea acțiunii beneficiarilor de servicii de securitate. Acestea trebuie să acționeze în sensul:

- ✓ **cunoașterea mai bună a legislației pe linie de pază și protecție a bunurilor și valorilor**;

- ✓ **punerii în practic a măsurilor din analiza de risc la securitatea fizică și a planului de pază ;**
- ✓ **elaborării de regulamente de ordine interioară aprofundate, cu precizări clare privind regulile de acces și circulație în obiectiv;**

O altă propunere vizează adoptarea unei Strategii în domeniul securității private (pe baza modelului implementat în alte state) care să asigure pe baze moderne prestarea serviciilor de securitate privată , în contextul parteneriatului public-privat. În acest context există **posibilitatea creării unei Autorități în domeniul Securității Private, aceasta putând îndeplini și rolul de organism de consultanță profesională , precum și de furnizor de servicii de formare profesională specializată în domeniu.**

În cadrul acestei strategii, în vederea ridicării nivelului de pregătire a viitorilor agenți și manageri de securitate, ar trebui prevăzută și **modificarea sistemului de formare profesională , prin preluarea acestei sarcini exclusiv de către asociațiile profesionale în domeniul securității private, iar formatorii angrenați în procesul de formare să devină obligatoriu experți în domeniul aplicării legii sau al ordinii și siguranței publice. De asemenea, suntem de părere că este necesară **eficientizarea procesului de recrutare și selecție a agenților de securitate, prin înțelegerea condițiilor legale de înscriere și absolvire a cursurilor în domeniu.****

De asemenea , considerăm că fiind necesară **armonizarea codurilor de conduită specifice în domeniul securității private, acest lucru putându-se realiza atât prin adoptarea unui cod de etică pentru domeniul securității private la nivel european (cu caracter de recomandare, conform modelului Codului european de etică al poliției), cât și adoptarea de către asociațiile profesionale în domeniul securității private a unui cod unic de conduită , care să fie aplicabil tuturor societăților specializate de pază și protecție.**

IV - BIBLIOGRAFIE

Acte normative

1. *** Regulamentul (CE) nr. 300/2008 privind norme comune în domeniul securității aviației civile;
2. *** Regulamentul (CE) nr. 2015/1998 de stabilire a măsurilor detaliate de implementare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației civile;
3. *** Regulamentul (CE) nr.272/2009 de completare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației civile;
4. *** Rezoluția Parlamentului European din 4 iulie 2017 referitoare la societățile de securitate private;
5. *** Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliul Intensificarea luptei împotriva terorismului, Bruxelles, 6.11.2007;
6. *** Recomandarea Consiliului din 13 iunie 2002 privind cooperarea dintre autoritățile naționale responsabile de sectorul securității private în statele membre;
7. *** Standardul ISO 18788 Sistemul de gestionare pentru operațiunile de securitate privată ;

8. *** Codul Internațional de Conduit pentru furnizorii de servicii de securitate privat ;
9. *** Codul de conduit și etic pentru domeniul securității private, adoptat de CoESS și UNI Europa;
- 10.*** Legea nr. 4/2008 privind prevenirea și combaterea violenței cu ocazia competițiilor și a jocurilor sportive;
- 11.*** Legea nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor;
- 12.*** Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române;
- 13.*** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 39/2018 privind parteneriatul public-privat;
- 14.*** Hotărârea Guvernului nr.301/2012 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor;
- 15.*** Instrucțiunile M.A.I. nr. 9 din 1 februarie 2013 privind efectuarea analizelor de risc la securitatea fizică a unităților ce fac obiectul Legii nr.333/2003 paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor.

Tratate, cursuri, monografii

1. Buzan, B., *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*, 1983;
2. Button, M., *Private Policing*, Willan Publishing, 2002;
3. Fischer, R. J.; Halibozek, E.; Green, G., *Introduction to security*. Burlington: Elsevier, 2008;
4. Hess, K.M., *Introduction to Private Security*, Cengage Learning, 2008;
5. Landoll, J. Douglas, *The security risk assessment handbook (a complete guide for performing security risk assessments)*, Auerbach Publications, 2006;

6. Mușuroaia, G., *Suport de curs pentru calificare agent de securitate*, Editura Detectiv, 2014;
7. Neașu, E.; Pruteanu, M., *Elemente de tactic polițienească și proceduri operaționale privind intervenția structurilor de ordine și siguranță publică*, Editura Hamangiu, București, 2013;
8. Pruteanu, M., *Strategii de consolidare a parteneriatului poliție-comunitate (teză de doctorat)*, Academia de Poliție “Alexandru Ioan Cuza”, 2010;
9. Tandin, T. (coordonator), *Cum să ne ferim de infractori*, Editura Sitech, Craiova, 2014;
10. Tudor, D., *Poliția în statul de drept*, Editura M.I., București, 2000;
11. Voicu, C., *Criminalitatea afacerilor*, Tipografia IGP, București, 1997;
- 12.*** *Manualul agentului de securitate (suport de curs)*, Patronatul Serviciilor de Securitate, București, 2015.

Studii, articole, rapoarte, note

1. Atanasiu, M., *Conceptul de “securitate” în legislația internă și internațională*, în Revista “Impact strategic” nr.3/2008;
2. Briggs, R.; Edwards, C., *The Business of Resilience Corporate security for the 21st century*, 2006;
3. Button, M., *Assessing the regulation of private security across Europe, 2007*, Eur.J.Criminol. 4/109;
4. Cooke, L.G.; Hahn, L.R., *The Missing Link in Homeland Security*, in The Police Chief, November 2006;
5. Cools, M., *De onderstromen in de private veiligheidszorg*, in *Panopticon*, Kluwer, Antwerpen, 2002;
6. Cusson, M., *La sécurité privée: le phénomène, la controverse, l'avenir*, Criminologie 312, 1998;

7. Dorn, N.; M. Levi., *European Private Security, Corporate Investigation and Military Services: Collective Security, Market Regulation and Structuring of the Public Sphere*. Policing & Society, 17(3), 2007;
8. Gimenez-Salinas, A., *New Approaches Regarding Private/Public Security*, Policing & Society, Vol. 14, no. 2, June 2004;
9. Hakala J., *Why regulate manned private security? A report on the reasons and requirements for private security regulation as expressed by representatives of governments, industry, associations and academia*, Helsinki, 2008;
10. Hlihor, C., *Percepții ale securității în lumea contemporană*, în Revista „Infosfera” nr. 1/2009;
11. Hobbs, D., Lister, S., Hadfield, P., Winlow, S., Hall, S., *Receiving shadows: governance and liminality in the night-time economy*. British Journal of Sociology no. 51, 2000;
12. Kalesnykas, R., *Privatization processes of policing in Lithuania*, .SIAK-Journal 2/2007;
13. La Vigne, N.G.; Hetrick, S.S.; Palmer, T., *Planning for change: Security managers' perspectives on future demographic, crime, and technology trends*. Washington, D.C.: The Urban Institute, 2008;
14. Luciani, G., *The Economic Content of Security*, in Journal of Public Policy, Vol. 8, n° 2, 1989;
15. Mihaljević, B., *Protection of critical national infrastructure: challenges for the private security sector*, Ann. Disaster Risk Sci. 2018;
16. Philip-Sorenson, J., *Employment and training in manned security services*, in P. Wiles and F. McClintock (eds), *The Security Industry in the UK*. Cambridge: Institute of Criminology, University of Cambridge, 1972;
17. Popa, G., *Fundamentul unei demersuri eficiente în domeniul securității publice*, în revista Studii de Securitate Publică nr. 1/2012;

18. Prenzler, T.; Sarre, R., *Public-private crime prevention partnerships in Australia*. Sydney: ARC Centre of Excellence in Policing and Security, 2011;
19. Rees, A.S., *Private security in Australia*, Australian Institute of Criminology, Canberra, 1984;
20. Shaw, M., *Crime and policing in post-apartheid South Africa: transforming under fire*, Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 2002;
21. Shearing, C.D.; Stenning, P.C.; Addario, S.M., *Police Perceptions of Private Security*, Canadian Police College Journal, vol. 9, no. 2/1985;
22. South, N., *Policing for Profit: The Private Security Sector*, Sage Publications, London, 1988;
23. Sparrow, M.K., *Managing the boundary between public and private policing*, Journal of Current Issues in Crime, Law, and Law Enforcement Volume 8, Number 2;
24. Stenning, P.C., *Powers and Accountability of Private Police*. European Journal on Criminal Policy and Research. Vol. 8, No.3, 2000;
25. Strom, K.; Berzofsky, M.; Shook-Sa, B.; Barrick, K.; Daye, C.; Horstmann, N.; Kinsey, S., *The Private Security Industry: A Review of the Definitions, Available Data Sources, and Paths Moving Forward*, December 2010;
26. Trager, F.N.; Simonie, F.N., *An Introduction to the Study of National Security*, in Trager Franck N. et Kronenberg P.S. (eds.), National Security and American Society, Lawrence, University Press of Kansas, 1973;
27. Waeber, O., *Securitization and Desecuritization*, in *On Security*, ed. Ronnie D. Lipschutz, (New York: Columbia Univ. Press, 1995);
28. Williams, J.W., *Reflections on the Private versus Public Policing of Economic Crime*, British Journal of Criminology 45(3), 2005;
29. Wolfers, A., *National Security as an Ambiguous Concept*, in Political Science Quarterly, vol. 67, n° 4, 1952;

30. Xavier, L., *Sécurité publique, sécurité privée... partenariat ou conflit ?* Cahiers de la sécurité et de la justice n°19, mars 2012;
- 31.*** State Regulation concerning Civilian Private Security Services and their Contribution to Crime Prevention and Community Safety, United Nations, April 2014;
- 32.*** The International Code of Conduct for Private Security Service Providers, Academy Briefing no.4, Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights, August 2013;
- 33.*** Engaging the Private Sector to Promote Homeland Security: Law Enforcement-Private Security Partnerships. Washington, D.C.: Bureau of Justice Assistance;
- 34.*** UNODC, Civilian private security services: their role, oversight and contribution to crime prevention and community safety, United Nations, 2011;
- 35.*** Policy Paper: Private Security/Public Policing Partnerships, COPS, 2004;
- 36.*** Les services de sécurité intérieure en Europe. Mémoire du Secrétariat d'après l'avis de M. John LUNDUM (Danemark), M. Joseph SAID PULLICINO (Malte), M. Antti SUVIRANTA (Finlande), Commission de Venise, Strasbourg, 5 décembre 1998 ;

Surse online

1. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2009/cocof_09_0003_00_ro.pdf
2. <https://dexonline.ro/definitie/securitate>
3. [http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2017/TA_2017_07S_\(PARL_EM\)\(part%20III\)_RO.pdf](http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2017/TA_2017_07S_(PARL_EM)(part%20III)_RO.pdf)
4. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2321_ro.htm
5. <https://www.consilium.europa.eu/media/30815/qc7809568roc.pdf>

6. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0365>
7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0185>
8. http://www.fss.org.ro/pdf/RO_Best_Value_Manual.pdf
9. <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?f=ST+6225+2013+INIT&l=ro>
10. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2011%3A0376%3AFIN>
11. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52013JC0001>
12. <https://www.cairn.info/revue-securite-et-strategie-2009-1-page-39.htm>
13. [http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2017/TA_2017_07S_\(PARL_EM\)\(part%20III\)_RO.pdf](http://www.cdep.ro/afaceri_europene/CE/2017/TA_2017_07S_(PARL_EM)(part%20III)_RO.pdf)
14. http://www.cdep.ro/proiecte/2002/200/90/5/eml_pl295_02.pdf
15. https://www.deutschlandfunk.de/privatisierung-von-polizeiaufgaben-ein-rueckzug-des-staates.724.de.html?dram:article_id=360178
16. <https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/012-private-act-en.pdf>
17. <https://www.cercle-k2.fr/etudes/la-repartition-des-missions-entre-la-securite-publique-et-la-securite-privee-57>
18. <https://www.theguardian.com/inequality/2017/may/12/industry-of-inequality-why-world-is-obsessed-with-private-security>
19. <https://www.sri.ro/securitatea-aviatiei-civile>
20. <http://securite.e-snes.org/discours-g-collomb-assises-de-la-securite-privee/>

